

Акт

**обстеження насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки по філії
«Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»**

30.05.2025

с. Геронимівка

Комісією в складі: начальника Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства ПЕРОВА Сергія, начальника відділу діагностики ДСЛП «Херсонлісозахист» ДОМАНЧУК Олени, інженера – лісопатолога відділу нагляду та прогнозу I категорії ДСЛП «Херсонлісозахист» ВОВКА Володимира, заступника начальника Черкаського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» СИДОРЕНКА Олександра, інженера охорони й захисту лісу Черкаського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» КОЗКИ Вадима, лісничого Денгівського лісництва ШАПРАНА Володимира, лісничого Вільхівського лісництва ТКАЧЕНКА Михайла, лісничого Мошнівського лісництва ШВЕДА Романа, лісничого Тясминського лісництва ПЕРЕПИЛИЦІ Романа, в присутності представників органів місцевого самоврядування, проведено з 26 по 30 травня 2025 року обстеження лісових насаджень Черкаського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (далі – Надлісництво) з метою здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів **загальною площею 98,1 га.**

Таксаційна характеристика обстежених лісових насаджень відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	у тому числі площа, можлива для експлуатації	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	
Тясминське	294	10	6,9	2	3,4	10С3+ДЗ+БП	81	0,70	1	25	36	365	2
Тясминське	312	15	10,0	3	1,5	10С3	66	0,80	1	24	30	390	2
Тясминське	312	16	5,0	1	1,1	10С3	86	0,60	1А	29	36	370	2
Разом по лісництву:			21,9		6,0								
Мошнівське	4	11	1,4		1,4	8С32ДЗ	8	0,80		2		23	2
Мошнівське	4	17	2,2	1	1,7	8С32ДЗ	8	0,70		1,8		22	2
Мошнівське	5	13	3,6	3	1,2	10С3	55	0,70	1	20	24	270	2
Мошнівське	5	18	1,0	1	0,9	10С3	56	0,70	1	21	24	300	2
Мошнівське	5	24	0,9	1	0,8	10С3	7	0,7	2	2,2		22	2
Мошнівське	10	1	2,3	2	1,5	9С31ДЗ	8	0,70		2,2		20	2
Мошнівське	10	16	3,7	1	1,2	8С32ДЧР	14	0,70	1			20	2
Мошнівське	10	18	1,5	1	0,8	9С31ДЧР	11	0,75				45	2
Разом по лісництву:			16,6		9,5								
Вільхівське	34	2	3,7	2	0,6	10С3+ДЗ	101	0,70	1	28	40	440	2
Вільхівське	46	4	7,6	1	2,3	10С3+ДЗ+БП	81	0,75	2	23	32	360	2
Вільхівське	76	19	2,4	2	1,1	10С3+ДЗ	85	0,70	1	27	36	435	2
Вільхівське	93	21	17,0	1	0,4	10С3	63	0,70	1А	25	28	380	2
Вільхівське	93	21	17,0	2	5,4	10С3	63	0,70	1А	25	28	380	2

Вільхівське	93	27	2,3	1	0,8	10СЗ	63	0,50	1А	24	28	250	2
Вільхівське	98	7	4,0	1	0,7	10СЗ+АКБ+ДЗ	81	0,75	1	25	30	400	2
Вільхівське	98	8	0,9	1	0,6	10СЗ+СКР	106	0,70	1	28	36	440	2
Вільхівське	98	10	0,8	2	0,4	10СЗ	96	0,70	1	27	36	420	2
Вільхівське	98	11	1,2		0,6	10СЗ	86	0,75	1	25	32	410	2
Вільхівське	99	14	8,5	1	2,8	10СЗ	86	0,70	1	25	30	380	2
Вільхівське	99	16	2,8		0,9	10СЗ+АКБ+ДЗ	96	0,60	1	27	36	360	2
Вільхівське	99	17	1,0		1,1	10СЗ	106	0,60	2	27	40	360	2
Вільхівське	99	18	2,2		2,5	10СЗ	86	0,60	2	24	30	310	2
Вільхівське	100	1	2,3	1	1,9	10СЗ	101	0,65	1	27	36	390	2
Вільхівське	100	2	3,4		2,8	10СЗ+АКБ	86	0,70	1	27	32	420	2
Вільхівське	100	3	2,1		1,8	10СЗ+АКБ	86	0,55	2	24	28	295	2
Вільхівське	100	6	1,5		1,5	9СЗ1АКБ	10	0,70		2,4			2
Вільхівське	100	7	2,1	1	1,5	10АКБ	3	0,90					2
Вільхівське	100	9	1,2	1	0,8	10СЗ+АКБ	101	0,70	3	21	28	260	2
Вільхівське	100	10	0,6	1	0,1	10СЗК	86	0,65	1	26	28	450	2
Вільхівське	100	12	1,7	1	1,5	9СЗ1ДЗ	11	0,60	1	4	6	10	2
Вільхівське	100	13	1,6	1	0,9	9СЗ1АКБ	76	0,70	1	23	28	320	2
Вільхівське	100	14	3,4		3,6	10СЗ+АКБ+ДЗ	101	0,65	1	27	36	390	2
Вільхівське	100	15	5,9		5,5	10СЗ	85	0,65	1	25	30	350	2
Вільхівське	100	18	2,5	1	2,2	10СЗ+БП+ДЗ	101	0,60	1	27	36	360	2
Вільхівське	100	21	1,9		2,0	10СЗ+АКБ	86	0,70	1	27	32	420	2
Вільхівське	101	1	2,1		1,8	10СЗ+АКБ	86	0,70	1	27	32	420	2
Вільхівське	101	2	1,1		1,0	10СЗ	91	0,70	2	25	32	380	2
Вільхівське	101	3	4,2	1	2,0	10СЗ	86	0,70	1	25	30	400	2
Вільхівське	101	6	0,7		0,6	10СЗК+АКБ	86	0,70	1	26	36	420	2
Вільхівське	101	7	1,8		1,3	6СЗ2ДЗ(11)1ДЗ(20)1АКБ+БП+ОС	11	0,65	1	4	6	20	2
Вільхівське	101	8	0,5		0,5	10СЗ	10	0,70		2,4			2
Вільхівське	101	9	1,1		1,1	9СЗ1БП+ДЗ	7	0,50		1,6			2
Вільхівське	101	10	2,8		3,5	10СЗ	86	0,65	1	25	30	350	2
Вільхівське	101	12	1,5		1,5	6СЗ2ДЗ(11)1ДЗ(15)1БП	11	0,6	1	4	4	20	2
Вільхівське	101	13	4,4		4,4	10СЗ	13	0,81				47	2
Вільхівське	101	14	3,5		2,6	10СЗК	87	0,75	1	26	30	445	2
Вільхівське	101	17	0,5		0,6	10СЗ+АКБ	86	0,70	1	27	32	420	2
Вільхівське	101	18	2,8		2,6	10СЗ	86	0,70	1	25	30	400	2
Вільхівське	101	19	2,0	1	0,6	10СЗК	87	0,75	1	26	30	445	2
Разом по лісництву:			130,6		70,4								
Деньгівське	3	3	2,7	1	1,4	10СЗ+ДЗ	73	0,75	1А	27	28	295	2
Деньгівське	4	2	3,4	2	1,4	10СЗ	73	0,60	1А	27	30	360	2
Деньгівське	4	3	13,0	3	1,3	10СЗ	81	0,70	1А	28	30	430	2
Деньгівське	57	17	12,0	5	1,9	10СЗ	101	0,50	2	25	36	270	3
Деньгівське	58	23	1,3		1,2	10СЗ	72	0,50	1А	27	32	300	3
Деньгівське	112	19	7,3	1	3,0	10СЗ	47	0,70	1А	22	26	330	3
Деньгівське	112	21	2,7	2	1,0	10СЗ	47	0,40	1	19	24	155	3
Деньгівське	114	15	9,0	1	1,0	10СЗ	46	0,75	1	18	22	270	3
Разом по лісництву:			51,4		12,2								
Всього по філії ВСП:			98,1										

В результаті обстеження встановлено:

Для лісопатологічного огляду та оцінки санітарного стану ділянок представлені лісові насадження Деньгівського, Вільхівського, Мошнівського та Тясминського лісництв

Черкаського надлісництва, на момент огляду якого, ділянки знаходяться в незадовільному санітарному стані.

На погіршення санітарної стану насаджень вплинула ситуація, викликана масовим всиханням соснових дерев, в результаті погіршення комплексу екологічно – кліматичних факторів (аномально висока весняно – осіння температура повітря - засуха, зниження рівня ґрунтових вод, вітровал, лісові пожежі), що призвели до ряду послідовних негативних змін у лісових екосистемах, викликаючи повне або часткове порушення біологічної стійкості насаджень.

Одним із заходів покращення стану лісів, зменшення небезпеки поширення осередків стовбурових шкідників та хвороб лісу є вчасне проведення заходів з поліпшення санітарного стану. Цей своєчасний захід дає змогу отримати певні обсяги ділової деревини до того, як вона погіршила якість унаслідок пошкодження стовбуровими шкідниками та ураження дереворуйнівними грибами – супутниками заселених дерев, які викликають враження заболонною синьою гниллю (офіостома), що розвивається в ходах комах у заболонній частині стовбура.

В Деньгівському, Вільхівському, Мошнівському і Тясминському лісництвах при обстеженні відмічаємо характер розподілу всихання деревостану: наявність куртинно - суцільно розташованих дерев сосни IV - VI категорії стану із світло – жовто – зеленою, червоною та відсутньою глицею. Відмираючі та загиблі дерева сосни середнього та старшого віку, що в чистих сосняках, що в змішаних сосново – листяних. В невеликій кількості присутні повалені сухостійні дерева із зламами в комелі, перехрещені між собою, завислі на поряд стоячі дерева.

При обстеженні насаджень, вказаних вище лісництв, оглядаючи соснові стовбури V - VI категорій, відмічаємо масове пошкодження комплексом стовбурових шкідників з родини Iridae, а саме верхівковим та шести зубчастим короїдами, малим сосновим лубоїдом та вусачами, рідше златками. Короїдам вистачає один місяць, щоб знищити дерево. Кора на стовбурах локально або повністю відшарована, де вже спостерігається враження дереворуйнівними грибами. Шкідливість комах виявляється у порушенні структури крон, повній втраті хвої, зменшенні або відсутності приросту, зменшенні стійкості до дії вітру, погіршенні санітарного стану дерев та їхньої загибелі, впливі на генеративну сферу дерев, а також – на якість лісової продукції, зокрема деревини.

В кварталі 294 виділі 10.2, у кварталі 312 виділі 15.3 та 16.1 Тясминського лісництва та в кварталі 3 виділі 3.1, кварталі 4 виділах 2.2 та 3.3, у кварталі 57 виділі 17.5, в кварталі 58 виділі 23, у кварталі 112 виділах 19.1 та 21.2, у кварталі 114 виділі 15.1 Деньгівського лісництва, у кварталі 34 виділі 2.2, у кварталі 46 виділі 4.1, у кварталі 76 виділі 19.2 Вільхівського лісництва - насадження розладнані, повнота яких знижена до критичної проведенними вибірковими санітарними рубками минулих років та інтенсивним випаданням сухостійних вітровальних дерев (VI категорії), а стоячі дерева IV – VI категорій відмираючі та сухостійні, без приростів, із всиханням більше половини скелетних гілок по всій висоті крони, які ажурні, зріджені, під дією вітрів на зріджених ділянках є дерева із нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, з пошкодженнями стовбуровими шкідниками, про що свідчать льотні отвори та ходи на стовбурах і корі, з локальним і повним відшаруванням кори на різній висоті стовбурів.

Ділянки в кварталі 58 виділі 23 Деньгівського лісництва, в кварталі 312 виділі 15.3 та 16.1 Тясминського лісництва пошкоджені, крім короїдного враження, ще й лісовою пожежею минулих років, що додатково ослабили насадження.

По Тясминському лісництву в кварталі 312 виділі 16.1 теж залишати життєздатні дерева сосни III категорії до 25 штук.

Слід зазначити, на майже всіх ділянках Надлісництва спостерігається інтенсивне розмноження рослини – напівпаразита омели австрійської, що додатково суттєво ослабили соснові насадження. На всіх ділянках присутні дерева, підлягаючі видаленню, крони яких заселені омелою понад 30 відсотків, які на час обстеження вже були з жовто – зеленою, червоною та відсутньою глицею (IV – VI категорії санітарного стану).

По всіх соснових ділянках слід відмітити враження поодиноких дерев раком – сірянкою з ранами, які розташовані в середній і верхній частині стовбурів під кронами, є рани

втягнутої форми, кора на ранах відшаровується, живиця, яка виділилась із зруйнованих смоляних ходів, засохла в повітрі. Це теж додатково ослаблює деревостани Надлісництва.

Також оглянуті ділянки, пошкоджені лісовою пожежею поточного року - акти про лісову пожежу в Мошнівському лісництві від 07 та 09 березня 2025 р., у Вільхівському лісництві – від 05 травня 2025 р.:

Вільхівське лісництво – квартал 93 виділ 21, квартал 98 виділа 8, 10, 11; квартал 99 виділа 14, 16, 17, 18; квартал 100 виділа 1, 2, 3, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 21; квартал 101 виділа 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 17, 18, 19;

Мошнівське лісництво – квартал 4 виділа 11, 17; квартал 5 виділа 13, 18, 24; квартал 10 виділа 1, 16, 18.

Загальне для цих нежиттєздатних ділянок: різновікові (молодняки, пристигаючі, стиглі та перестійні) насадження пошкоджені стійкою низовою, частково – верховою пожежами, глиця на яких тьмяно – червона, дуже осипається або відсутня (згорівша), інтенсивне смоловиділення по стовбурах дерев, висота нагару на стовбурах до 7,0 метрів, до нижньої частини крони або 100% крони у молодих культур, обгорання кореневої шийки від 3/4 до 100 % периметра стовбура, кореневих лап, відмирання камбію в нижній частині стовбура, розтріскування стовбурів в комелі. На час огляду заселення та пошкодження стовбуровими шкідниками ще не спостерігали.

Загублі молоді культури в кварталі 100 виділа 6, 7, в кварталі 101 виділа 7, 9, 12, 13 Вільхівського лісництва, в кварталі 4 виділа 11, 17; в кварталі 5 виділ 24, в кварталі 10 виділа 1, 16, 18 Мошнівського лісництва з висотою нагару від 0,5 м до вершин дерев, нежиттєздатність молодняків сягає 100 відсотків.

Обстежені ділянки лісу старшого за молодняки віку, пройдені весняними лісовими пожежами, у Вільхівському та Мошнівському лісництвах, деградовані, характеризуються площами загублених до 100 % нежиттєздатних дерев - IV – VI категорій санітарного стану, що потребують проведення суцільної санітарної рубки в максимально стислі строки (пункт 6 «Санітарні правила в лісах України»).

Згідно пункту 14 «Санітарних правил в лісах України» відмираючі та сухостійні дерева, внаслідок пошкодження пожежами, відбираються для рубки до масового заселення їх стовбуровими шкідниками або ураження хворобами.

Обстежені ділянки по Деньгівському, Вільхівському лісництвах, які відсутні на обліку, занести в Книгу обліку шкідників та хвороб лісу як комплексний осередок стовбурових шкідників, а саме верхівкового та шести зубчастого короїдів, малого соснового лубоїда, вусачів.

В представлених для огляду соснових насадженнях Вільхівського лісництва в кварталі 99 виділах 17, 18; в кварталі 100 виділах 14, 21; в кварталі 101 виділах 10, 17 площі ділянок, згідно інструментальної зйомки, мають відхилення від площі таксаційного виділу, згідно базового лісовпорядкування, про що вказано в актах розбіжностей.

Таким чином, на оглянутих, не пройдених лісовою пожежею, ділянках Надлісництва проведення лісогосподарського заходу, а саме вибіркової санітарної рубки в соснових насадженнях, призведе до зменшення повноти насаджень нижче встановленого критичного показника повноти, тому, згідно пункту 27 «Санітарних правил в лісах України», на обстежених площах потребується проведення суцільної санітарної рубки.

На площах, пошкоджених лісовою пожежею, нежиттєздатність дерев 100 %, що потребують негайного видалення до масового заселення стовбуровими шкідниками.

Пошкоджені насадження є небезпечними об'єктами розповсюдження осередків вторинних шкідників та хвороб лісу в суміжних насадженнях, особливо пошкоджені лісовими пожежами.

Неприйняття заходів з поліпшення санітарного стану лісів зумовить надзвичайні наслідки: подальше поширення короїдів, вусачів, златок по всій площі хвойних насаджень Надлісництва, значні економічні втрати внаслідок переходу ділової деревини у дров'яну при її посинінні та пошкодженні стовбуровими шкідниками.

Характер всихання обстежених насаджень куртинно - суцільний. Тип всихання – різкий.

Для наведення належного санітарного стану лісів Черкаського надлісництва, з метою запобігання розповсюдженню хвороб та шкідників лісу, недопущення втрати технічної якості деревини, доцільно провести **суцільну санітарну рубку загальною площею 98,1 га :**

Деньгівське лісництво – 12,2 га:

квартал 3 виділ 3.1 площа 1,4 га, квартал 4 виділ 2.2 площа 1,4 га, квартал 4 виділ 3.3 площа 1,3 га, квартал 57 виділ 17.5 площа 1,9 га, квартал 58 виділ 23 площа 1,2 га, квартал 112 виділ 19.1 площа 3,0 га, квартал 112 виділ 21.2 площа 1,0 га, квартал 112 виділ 15.1 площа 1,0 га.

Вільхівське лісництво – 70,4 га:

Квартал 34 виділ 2.2 площа 0,6 га, квартал 46 виділ 4.1 площа 2,3 га, квартал 76 виділ 19.2 площа 1,1 га, квартал 93 виділ 21.1 площа 0,4 га, квартал 93 виділ 21.2 площа 5,4 га, квартал 93 виділ 27.1 площа 0,8 га, квартал 98 виділ 7.1 площа 0,7 га, квартал 98 виділ 8.1 площа 0,6 га, квартал 98 виділ 10.2 площа 0,4 га, квартал 98 виділ 11 площа 0,6 га, квартал 99 виділ 14.1 площа 2,8 га, квартал 99 виділ 16 площа 0,9 га, квартал 99 виділ 17 площа 1,1 га, квартал 99 виділ 18 площа 2,5 га, квартал 100 виділ 1.1 площа 1,9 га, квартал 100 виділ 2 площа 2,8 га, квартал 100 виділ 3 площа 1,8 га, квартал 100 виділ 6 площа 1,5 га, квартал 100 виділ 7.1 площа 1,5 га, квартал 100 виділ 9.1 площа 0,8 га, квартал 100 виділ 10.1 площа 0,1 га, квартал 100 виділ 12.1 площа 1,5 га, квартал 100 виділ 13.1 площа 0,9 га, квартал 100 виділ 14 площа 3,6 га, квартал 100 виділ 15 площа 5,5 га, квартал 100 виділ 18.1 площа 2,2 га, квартал 100 виділ 21 площа 2,0 га, квартал 101 виділ 1 площа 1,8 га, квартал 101 виділ 2 площа 1,0 га, квартал 101 виділ 3.1 площа 2,0 га, квартал 101 виділ 6 площа 0,6 га, квартал 101 виділ 7 площа 1,3 га, квартал 101 виділ 8 площа 0,5 га, квартал 101 виділ 9 площа 1,1 га, квартал 101 виділ 10 площа 3,5 га, квартал 101 виділ 12 площа 1,5 га, квартал 101 виділ 13 площа 4,4 га, квартал 101 виділ 14 площа 2,6 га, квартал 101 виділ 17 площа 0,6 га, квартал 101 виділ 18 площа 2,6 га, квартал 101 виділ 19.1 площа 0,6 га.

Мошнівське лісництво – 9,5 га:

квартал 4 виділ 11 площа 1,4 га, квартал 4 виділ 17.1 площа 1,7 га, квартал 5 виділ 13.3 площа 1,2 га, квартал 5 виділ 18.1 площа 0,9 га, квартал 5 виділ 24.1 площа 0,8 га, квартал 10 виділ 1.2 площа 1,5 га, квартал 10 виділ 16.1 площа 1,2 га, квартал 10 виділ 18.1 площа 0,8 га.

Тясминське лісництво – 6,0 га:

квартал 264 виділ 10.2 площа 3,4 га, квартал 312 виділ 15.3 площа 1,5 га, квартал 312 виділ 16.1 площа 1,1 га.

Під час проведення суцільних санітарних рубок застосовувати технології, які дають змогу максимально зберігати дерева, що не підлягають вирубуванню.

Лісгосподарські заходи на обстежених ділянках провести згідно вимог:

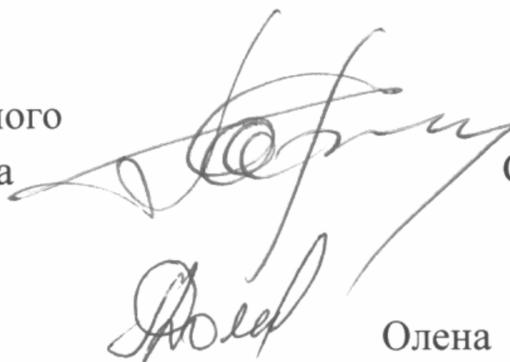
- «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою КМУ від 27 липня 1995 року № 555 (зі змінами та доповненнями);
- ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (зі змінами та доповненнями);
- заліснення зрубів провести згідно Правил відтворення лісів, затверджених Постановою КМУ від 01.03.2007 р. № 303;
- очистку лісосік провести, дотримуючись «Порядку організації охорони і захисту лісів», затверджених постановою КМУ від 20 травня 2022 року № 612.

Вивезення деревини з насаджень здійснювати одночасно з її заготівлею після приймання в установленому порядку заготовленої деревини.

Акт складений в чотирьох примірниках.

Додаток: фотоматеріали.

Начальник Центрально – Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

Сергій ПЕРОВ

Начальни відділу діагностики
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Олена ДОМАНЧУК

Інженер – лісопатолог відділу нагляду та прогнозу I категорії
ДСЛП «Херсонлісозахист»

В. Вовк Володимир ВОВК

Заступник начальника Черкаського надлісництва
філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Олександр Сидоренко Олександр СИДОРЕНКО

Інженер охорони й захисту лісу Черкаського надлісництва
філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Вадим Козка Вадим КОЗКА

Лісничий Денгівського лісництва

Володимир Шапран Володимир ШАПРАН

Лісничий Вільхівського лісництва

Михайло Ткаченко Михайло ТКАЧЕНКО

Лісничий Мошнівського лісництва

Роман Швед Роман ШВЕД

Лісничий Тясминського лісництва

Роман Перепелиця Роман ПЕРЕПЕЛИЦЯ

Представники органів місцевого самоврядування

Мошнівецька сільська рада
Степанівська сільська рада
Тясминська сільська рада
Степанівська сільська рада

Зосанщина ОТГ

Новодмитрівська ОТГ

Степанківська ОТГ

Олександр Роренко

Григорій Роренко

Ульяна Шевчук

Фотоматеріали до акту від 30.05.2025 року обстеження лісових насаджень, що потребують суцільної санітарної рубки Черкаського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

